

seule fois que nous rencontrons ce titre à l'Athos. On peut se demander si Sabas, qui est higoumène d'un monastère, n'avait pas porté ce titre avant sa venue à la Montagne, ou si, au début, le Prôtaton n'avait pas possédé un koubouklèsios, fonction disparue par la suite. — Un autre titre, plus curieux encore, est celui que porte le troisième signataire (l. 163) : Χριστόδουλος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος ὁ τοῦ πρώτου. L'expression τοῦ πρώτου accompagne parfois le mot πρεσβύτερος. Voici les mentions que nous en connaissons : en 1016 et 1018, τὸν κύρ Νικήταν τοῦ πρώτου (*Actes Xèropolamou*, n° 3, l. 19), Νικήτας μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος τοῦ πρώτου (*ibid.*, l. 57, et acte inédit de Vatopédi de 1018); en 1065, Θεόδωρον καὶ πρεσβύτερον ὁ τοῦ πρώτου (*Actes Laura*², n° 34, l. 19); xie s. (?), Θεοδωρήτου (...) μοναχοῦ καὶ (...) πρεσβυτέρου τοῦ θεοφόρου πρώτου τοῦ (...) ὅρους τοῦ Γάνου (notice dans le ms. *Athos Laura* A 52, cf. *Grèg. Pal.*, 1, 1917, p. 56), ce Théodoret devant être un *prêtre du prôtos* et non pas le *prôtos*. Ces « prêtres du prôtos » sont sans aucun doute des prêtres qui desservaient l'église du Prôtaton. On peut supposer que l'appellation τοῦ πρώτου sert à marquer une distinction entre des prêtres attachés personnellement au prôtos et les prêtres envoyés et entretenus à Karyés par les grands couvents (cf. *Actes Xénophon*, n° 1, l. 265 : ἔχειν ὀφείλεις [le couvent de Xénophon] καὶ κληρικὸν ἓνα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Μέσεως εὐλαβῆ). C'est également un office qui dépend directement du prôtos que celui de notre « higoumène du prôtos ». Mais aucune explication ne nous paraît convaincante. Il s'agit en tout cas d'une fonction du Prôtaton (l'explication de MAMALAKÈS, *Sainte Montagne*, p. 45, qui voit sous ce titre « le nouvel higoumène du couvent d'où venait le prôtos », ne nous paraît pas satisfaisante). La rareté des mentions (la seule sûre est celle du présent acte) constitue encore une difficulté; l'office a-t-il disparu très vite, sans laisser d'autre trace? Cependant, on peut lire ainsi la première signature d'un acte de 1030 (*Actes Rossikon*, n° 1, p. 4) : Γεράσιμος ἡγούμενος ὁ τοῦ (πρώτου); en effet, sur l'original, la dernière lettre de la ligne paraît bien être un α. Dans ce cas, l'office subsista au moins jusqu'au milieu du xie siècle.

Les renseignements qu'on peut tirer des signatures des higoumènes sont maigres, car la formule utilisée : μοναχὸς καὶ ἡγούμενος, sans le nom de l'établissement, empêche toute comparaison avec les signatures de quelques autres documents de la fin du xe s. Sur les deux ou trois établissements cités, voir Ire Partie, p. 88, 90-91, 92.

L. 25 : τὰς δύο συνάξεις ἀποκοπῆναι. Sur cette disposition, voir Ire Partie, p. 116 et note 51.

L. 67-71 (cl. VII) : sur le fonctionnement de cette sorte d'épiscopie, cf. *Actes Laura*², n° 29.

L. 92 : sur la pratique de l'ἀδελφοποίησις, cf. en dernier lieu G. MICHAËLIDÈS-NOUARO, Περὶ τῆς ἀδελφοποιίας ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι καὶ ἐν τῷ Βυζαντίῳ, Τόμος Κωνσταντίνου Ἀρμενοπούλου, Thessalonique, 1952, p. 251-313.

L. 101 : νεωτέρους καὶ ἀγενείους. Dans *Actes Xénophon*, n° 1, l. 255-256, l'âge limite des imberbes est fixé à 20 ans.

L. 110 : en principe, l'Église byzantine interdisait aux moines non prêtres de confesser (cf. GRUMEL, *Regestes*, n° 982 § 22, et P. GAUTIER dans *REB*, 27, 1969, p. 170 § 4), mais en fait non seulement les prêtres, mais de simples moines recevaient les confessions (cf. *REB*, *ibid.*, p. 182). Un passage de la *Diègesis mèrikè* (MEYER, *Hauptkunden*, p. 170, l. 18-25), mis dans la bouche du patriarche, révèle l'attitude monastique sur ce problème. Voir aussi Appendice Ie, l. 9 et notes.

L. 132 : μεγάλη μονή. Il s'agit du couvent de Péristerai, cf. *Actes Laura*², Introduction, p. 23 note 42; p. 59 note 15.

L. 148 : sur la *roga* de l'Athos, voir Ire Partie, p. 54-56.

L. 149-150 : sur l'élection du prôtos, voir Ire Partie, p. 124.

Actes mentionnés : 1) Accusation probablement écrite (cf. l. 3 : ἐνῆγον) des Athonites contre Athanase de Lavra : perdue. 2) Protagma de l'empereur Jean Tzimiskès (l. 11 : διωρίσατο, l. 159 : θεῖα καὶ βασιλικά γράμματα) invitant Euthyme du Stoudios à régler les affaires de l'Athos : perdu; il n'est pas mentionné dans DÖLGER, *Regesten*.

[+ Οἱ τοῦ περιωνύμου ὅρους] τοῦ Ἀθῶ εὐλαβέστατοι μοναχοί, ὃ τε Ἀθανάσιος ὁ εὐλαβέστατος μ[οναχὸς καὶ πρῶτος τοῦ Ὄρους καὶ] ||² [Παῦλος ὁ εὐλαβέστατος μ[οναχὸς, ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ γενόμενοι πόλει κατενώπιον τοῦ φιλαγάθου βασιλέως ἡμῶν [παραστάντες] ||³ [ἐνῆγον σκάνδαλά τινα] καὶ φιλονεικίας ἐφ' ἱκανοὺς χρόνους γίνεσθαι μεταξὺ αὐτῶν τε καὶ Ἀθανασίου τοῦ εὐ[λαβεστάτου] ||⁴ [μονα]χοῦ τῆς βασιλικῆς λάβρας τῆς οὕτω λεγομένης τὰ Μελανὰ καθηγουμένου, ὡς ὅτι περικόπτονται τινὲς (καὶ) [ἀδικοῦνται] ||⁵ [παρ' αὐ]τοῦ · ἔλεγον δὲ μὴδεμίαν μηχανὴν περινοηθῆναι εἰς τὸ ταῦτα διαλυθῆναι καὶ εἰρήνην βραβευθῆναι αὐτο[ῖς]. ||⁶ [Ἐν]τεῦθεν ὁ θεοστεφῆς καὶ κραταῖδς βασιλεὺς ἡμῶν ὡς ὑπὸ τ(οῖς) [οἷς] τοῦ Θεοῦ νόμοις ζῶν (καὶ) φυλαττόμενος ὑπ' εὐθύτητος, δι[ὰ πολλῆς] ||⁷ [φ]ροντίδος τιθέμενος τὸ εἰρηνεῦν τοὺς μοναχοὺς καὶ τ(ὸν) ἥρεμον {ον} καὶ γαλήνιον βίον βιοτεῦναι εἰπέρ τινας, καὶ μὴ προα[ιρουμένου] ||⁸ ὑπὸ κοσμικὸν ἄγεσθαι κριτήριον αὐτοῦς, μήτε δὲ παρὰ ἀρχοντικῶν προσώπων τὰ κατ' αὐτοὺς διεξετάζεσθαι καὶ τὰ ὑ[πὲρ] ἀλλή]-||⁹λων κατ' αὐτῶν λεγόμενα τοῖς πολλοῖς ἔκφορα γίνεσθαι, ἄλλωστε δὲ διὰ τὸ τὰ τῶν μοναχῶν τοῖς κοσμικοῖς μὴ διὰ βάθους [γινώσ]-||¹⁰κεσθαι — ἄλλα γὰρ τὰ τῶν μοναχῶν ἦθη αἷ τε διαφορὰ καὶ ἐγκλήσεις καὶ αἱ κατ' αὐτῶν ἐπαγόμεναι εὐθύναι, καὶ ἄλλα τὰ τῶν ||¹¹ κοσμικῶν ἐγκλήματα καὶ αἱ κατ' αὐτῶν ἀποφάσεις —, διωρίσατο τῇ ἡμῶν μετρίότητι ἐπὶ τοῦ τόπου {ου} γενέσθαι καὶ ἀμφοτέρω τὰ μέ-||¹²ρη ἐνώσαι καὶ τὰ παρ' αὐτῶν ἐναγόμενα ἐνωτίσασθαι καὶ τὴν ἡκουσαν τοῖς πράγμασι διόρθωσιν συνεπιθελέσθαι ἡμᾶς, κατὰ ||¹³ τὴν τῶν θείων κανόνων εἰσήγησιν. Καὶ δὴ γενομένων ἡμῶν ἐπιτοπίως, συμπαρόντων ἀμφοτέρων τῶν διαδικαζομένων μερῶν, ||¹⁴ τῶν τε ἡγουμένων ἀπάντων τοῦ Ὄρους συνεδριαζόντων ἡμῖν, πάσης τε τῆς τῶν ἀδελφῶν συνάξεως συμπαρούσης, τῶν τε πραγμάτων ||¹⁵ κινηθέντων τε καὶ δοκιμασθέντων διὰ ἀκριβοῦς ἐρεύνης μέχρι μιᾶς ἡμερῶν ἐνδομάδος, εὐρέθη κατὰ πᾶσαν ὑπόθεσιν ἀμφοτέρω τὰ ||¹⁶ μέρη ἀνεύθυνα, εἰ καὶ παράδοξον πῶς τὸ λεγόμενον, τῷ βαθέως (καὶ) πν(ευμα)τικῶς ἐπιστῆσαι δυναμένῳ τοῖς πράγμασι · ἡ γὰρ προχωρήσασα ||¹⁷ μεταξὺ αὐτῶν διαφορὰ ἐκ σατανικῆς ἐνεργείας συμβεδικέναι διέγνωσται. Ἐντεῦθεν εἰρήνην βαθεῖα καὶ ἀστασίαστος ἐπεδραβεῦ-||¹⁸θη αὐτοῖς τῇ τοῦ Θ(εο)ῦ συνεργίᾳ καὶ χάριτι, πάντων τῶν ἀμφισθητουμένων διαλυθέντων. Ἐπὶ τούτοις καὶ ἄλλας τινὰς ὑποθέ-||¹⁹σεις ἐυρηκότες διορθώσεως ἐπιδομένους κατὰ τὸ ἡμῖν ἐγχωροῦν (καὶ) τὸ τοῖς θείοις κανόσι παριστάμενον ἀκριβὲς τὴν διόρθωσιν ἐποι-||²⁰ησάμεθα, ἐτέρους τέ τινας τῶν μοναχῶν κατ' ἀλλήλων ἀμφισθητήσεις καὶ δίκας ἔχοντας ἐυρηκότες διελύσαμεν τούτους εἰρηνο-||²¹ποιήσαντες. Ἐπιστήσαντες δὲ τοῖς πράγμασιν ἀκριβέστερον ἔυρομεν καὶ ἐκ τῶν συνάξεων σκάνδαλά τινα φιλονεικίας τε καὶ ζιζάνια ἀ-||²²ναφύεσθαι · ἐπεὶ οὖν τὰς συνάξεις ἐνεκά τινος ὠφελείας ἀδελφῶν καὶ παρακλήσεως παρὰ τῶν ἐπίνοησάντων γινώσκομεν ||²³ ἐπὶνεοῖσθαι, συνέθενεν δὲ ταῦτας εἰς τὸ ἐναντίον προβαίνειν, συνευδοκήσαμεν (καὶ) συνακονομήσαμεν κοινῇ γνώμῃ καὶ αἰτήσῃ (καὶ) θελήσῃ πᾶν-||²⁴των τῶν συνεδριαζόντων ἡμῖν εὐλαβεστάτων μοναχῶν καὶ ἡγουμένων, ὧν τὰ δυνάμει καὶ αἱ ὑπογραφαὶ ἐν τῷ τέλει τοῦ τυπικοῦ ||²⁵ διασημαίνονται, τὰς δύο συνάξεις ἀποκοπῆναι, τοῦ τε Πάσχα καὶ τῆς Χ(ριστο)ῦ ἀγίας γεννησεως, καὶ ἀπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ κατὰ τὴν σεβάσμῳ ἐορτῇ ||²⁶ τῆς ἀρχάντου Θ(εο)το(κ)ου καὶ θεομήτορος ἐπισυνάγεσθαι αὐτοὺς (καὶ)

- ποιεῖν τὴν σύναξιν · φυλάττεσθαι δὲ καὶ τὴν ῥόγαν μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης. ||²⁷ Ἐισηγούμεθα ὅν κατὰ τὴν ὠρισμένην ἑορτὴν ἔρχεσθαι τὸν πρῶτον μετὰ μαθητῶν τριῶν καὶ μόνων, τὸν δὲ εὐλαβεσάτο Ἀθανάσιον ||²⁸ καὶ καθ' ἡγούμενον τῆς μεγάλης Λάβρας μετὰ δύο, καὶ τὸν μοναχὸν Παῦλον μεθ' ἑνός, τοὺς δὲ λοιποὺς ἡγουμένους κελλιώτας τὲ καὶ ἡσὺ-||²⁹χαστάς ἅπαντας ἄνευ ὑπουργῶν συνάγεσθαι, ἐπειδὴ ὡς εὐρήκαμεν ἐκ τῶν ὑπουργῶν αἱ ἀταξίαι καὶ αἱ φιλονεικίαι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ||³⁰ ἐγίνοντο. Ἡμεῖς μὲν κατὰ τὸ ἐνόν, ὡς ἡμῖν δοκεῖ, τρόπον ἰάσεως περιένοησάμεθα ὅπως καὶ τὸ τῆς εὐλαθείας σεμνὸν περινοηθεῖ ||³¹ τοῖς τῶν μοναχῶν ἀμφοτέροις μέρεσι, καὶ εἰρηναία κατὰστασις καθόλου κυρωθεῖ εἰς τὸ μὴ στασιάζειν αὐτούς, μήτε σχίσματα, μήτε εἰς τὸ ἐξῆς ||³² πρόσκομμα γίνεσθαι τοῖς κοσμηκοῖς, καὶ μάλιστα τὰς θείας ἐνοχλεῖν ἀκοῆς τοῦ φιλευσεβοῦς καὶ κραταιοῦ βασιλέως ἡμῶν · εἰ δέ γε ||³³ τοῦ καιροῦ προϊόντος τελεία κατὰστασις γένηται τῇ τοῦ Θ(εο)ῦ συνεργίᾳ καὶ χάριτι, βουλευθῶσι δὲ κοινῇ γνώμῃ πάντες καὶ ἐτέραν σύνα-||³⁴ξιν γίνεσθαι, χαίρομεν ἐπὶ τούτῳ καὶ ἡμεῖς καὶ ἀγαλλιώμεθα, πλὴν παρακαλοῦμεν δηλοποιηθῆναι καὶ ἡμῖν διὰ γραφῆς αὐτῶν, ἵνα ||³⁵ μὴ παρείδουσιν λάδωσι καταλύειν τί ἐκ τοῦ τυπικοῦ. Εἰσηγητέον ὅν ἡμῖν καὶ τύπους φυλάττεσθαι τοιοῦσδε οἱ (καὶ) θ(ε)ῶ εὐάρεστοι, ὡς οἶμαι, νο-||³⁶μισθῇσονται (καὶ) τῷ φιλαγάθῳ βασιλεῖ ἡμῶν ἐναπόδεκτοι (καὶ) τῷ ἀσκητικῷ βίῳ ἐπιτήδειοι, (καὶ) τῇ γνώμῃ πάντων (καὶ) κρίσει ἐκτεθέντες ||³⁷ τῶν ἐν τῷ ὄρει τοῦ Ἀθῶ καθ' ἡγουμένων.
- I Χρῆναι τοιγαρὶ ὅν ὑπειλήφαμεν ὡς εἴ γε ἄρα τί συμβαίη δεόμενον ἐπιδιορθώσεως ||³⁸ εἰς τὸ κοινόν, εἴτε ἰδικῶς εἰς πρόσωπόν τινος ἔχον ἀδελφοῦ τὴν ἀναφορὰν τὸ ἐπισυμβαῖνον ἐλάττωμα, ἐκτὸς εἰδήσεως τοῦ πρῶ-||³⁹του μὴ ἔχειν ἐπ' ἀδείας τινὰ τῶν ἡγουμένων ἐπανακρίνειν ἢ διορθοῦσθαι τοῦτο ἢ ἐπιτιμᾶν ἢ κατὰ τοῦ ἐπταικότος ἀποφαινεσθαι, μήτε ||⁴⁰ δὲ πάλιν τὸν πρῶτον ἔχειν ἐπ' ἐξουσίας ἄνευ συνελεύσεως τῶν ἡγουμένων τοῦ Ὁρους βουλῆς τε καὶ γνώμης αὐτῶν ποιεῖν τί τῶν μὴ ||⁴¹ ἀρεσκόντων αὐτοῖς, εἰ καὶ μάλιστα ἐπὶ λυσιτελείᾳ τοῦ κοινοῦ εἴτε τινος ἄλλου ἰδικοῦ προσώπου τὸ γενόμενον δόξειε : —
- II ||⁴² Τοὺς ἐν ἐτέροις ἀποκλειρομένους μοναστηρίοις εἴτα ἐκεῖθεν ἐξερχομένους καὶ τὸ σεμνὸν τοῦτο ὄρος καταλαμβάνοντας καὶ ἀξίου-||⁴³μένους ὑπόδοχῆς δίκαιον ἡγούμεθα καὶ βουλόμεθα μὴ ἐξουσίαν ἔχειν αὐτοὺς μήτε ἀγροὺς ὠνεῖσθαι, μήτε τόπους ἀδεσπότους κατὰ-||⁴⁴κρατεῖν ἐξ οἰκείας αὐτῶν ὁρμῆς καὶ θελήσεως, μήτε κελλίου ἐπιστατεῖν, ἄνευ τῆς διακρίσεως καὶ ἐπιτροπῆς τοῦ πρῶτου καὶ τῶν ||⁴⁵ ἡγουμένων : —
- III Προσῆκει πάντας τοὺς πρὸς ὑμᾶς ἀφικνουμένους καὶ ἐπαγγελλομένους τὴν μοναχικὴν κούραν ἀναδέχεσθαι ||⁴⁶ ὑπόδοχῆς μὲν τυγχάνειν τούτους παρὰ πᾶσιν τοῖς ἡγουμένοις καὶ μὴδαμῶς ἔξω τῆς πν(ευματ)ικῆς συγχωρεῖσθαι μάνδρας, μὴ μὲν-||⁴⁷τοι καὶ ἀποκρίνειν αὐτοὺς ἐκ τοῦ παρὰχρῆμα, ἄχρις ἂν τῷ ἐκκλη(σι)σιαστικῷ κανόνι προσμείναντες ἐπὶ ἐνιαυτὸν ἕνα τὰ μο-||⁴⁸ναχικὰ παιδευθῶσιν, καὶ βέβαιον ἐπιδείξαι τὸν λογισμόν αὐτῶν (καὶ) ἀσάλευτον · καὶ δεικνυμένων αὐτῶν τοιοῦτων, τότε τῇ ||⁴⁹ κρίσει τοῦ ἡγουμένου τούτοις τὸ σχῆμα τῶν μοναχῶν ἀμφιένυσθαι. Ἐἰ δέ τις προσέλθῃ κατὰ περίστασιν ἢ κατὰ τινα τρό-||⁵⁰πον ἄλλον, ὅς ἐστιν δὲ τῶν ἐνδεχομένων ἐκδέξασθαι αὐτὸν τὸν ἐνιαυτόν, ἀλλὰ ἀπαιτεῖ παρ' αὐτοῦ ἀποτάξασθαι τὸν προσιόντα, τοῦτο ||⁵¹ εἰς τὴν τοῦ ἡγουμένου κρίσιν ἀνατιθέμεθα · αὐτὰ δὲ ταῦτα καὶ εἰς τὸν διὰ τινα ἀσθένειαν ἐπειγόμενον τοῦ κουρευθῆναι (καὶ) τὸ μοναδικὸν ||⁵² ἐνδύ-σασθαι σχῆμα προαιρούμενον προτρεπόμεθα, ἵνα μὴ φθάσας ὁ θάνατος πρὸ τοῦ τὸν ὠρισμένον καιρὸν ὃν ἐξεθέμεθα ἐπελ-||⁵³θεῖν τοῦ βίου τοῦδε αὐτὸν μετὰστήσει : —
- IV ||⁵⁴ Δεῖ τὸν προσερχόμενον κοσμηκὸν τινὲ τῶν ἡγουμένων, εἴτα προσκαρτεροῦντα ἐξαμηνιαῖον χρόνον εἴτε καὶ ἐνιαυτόν, ἀπαρεσκόμενον ||⁵⁵ δὲ πρὸς τὸν ἡγούμενον διὰ τινὰς προφάσεις καὶ εὐλογοφανεῖς αἰτίας τοῦ μὴ ὠφελεῖσθαι αὐτόν, εἰς ἕτερον ἡγούμενον πν(ευματ)ικὸν ||⁵⁶ παράδιδόσθαι, ὃν ἂν αὐτὸς ἐκλέξῃται, μαρτυρούμενον δηλονότι (καὶ) παρὰ ἄλλων προσώπων ἀνεπιληπτον εἶναι καὶ ἱκανὸν ||⁵⁷ ψυχᾶς

ὠφελεῖν · μὴ ἐξεῖναι /δὲ/ αὐτῷ ὑπόχωρεῖν ἄνευ προτροπῆς εἰδήσεώς τε καὶ παρὰθέσεως τοῦ προήγη-
σαμένου, ἀλλὰ τῇ ||⁵⁸ βουλῇ αὐτοῦ καὶ γνώμῃ παράδιδόσθαι εἰς ὃν ἂν ἡρετίσαστο : —

V ||⁵⁹ Ἐἰ τις μοναχὸς εὐλόγως ἀπαρέσκεται τοῦ συνδιάγειν τῷ ἡγουμένῳ αὐτοῦ διὰ τινὰς αἰτίας βλάβος προξενούσας τῇ ψυχῇ αὐτοῦ, ||⁶⁰ εἰ καὶ τάχα παρ' αὐτοῦ τὸ μοναχικὸν σχῆμα εἴληφεν, ἀλλ' ὅν εὐρίσκειν ἕτερον ἡγούμενον, καὶ γνώμῃ καὶ βουλῇ καὶ προτροπῇ ||⁶¹ τοῦ προηγησαμένου π(ατ)ρ(ό)ς, παραδίδόσθαι αὐτόν. Μὴ ἐξεῖναι δὲ τινι τῶν ἡγουμένων παρεγγυώμεθα ἐτέρου ἡγουμένου μαθητὴν δέξασθαι, ||⁶² ἄνευ τῆς τοῦ ἡγουμένου αὐτοῦ εἰδήσεως · εἰ δέ τις φωραθείη ἀνδραποδίζων τὸν τοιοῦτον μαθητὴν, μὴ παραδεδοσθαι αὐτὸν τῷ τοιοῦτῳ : —

VI ||⁶³ Ἐἰ τινι τῶν ἡγουμένων ἔτι περιόντι αἰρετὸν καταφανείη πωλεῖν ἢ χαρίζειν ἴδιον ἀγρὸν ἢ καὶ διαπέμπειν ἐν ᾧ ἂν βούληται προσώ-||⁶⁴πω, ἢ καὶ μετὰ τὴν ἐντεῦθεν τοῦ βίου ἐκδημίαν τὰ αὐτὰ διατάσσεσθαι περὶ τῶν αὐτῶ διαφερόντων, ἐξεῖναι αὐτῷ μετὰ πάσης ||⁶⁵ ἀδείας τῇ ἰδίᾳ δεσποτεῖα καὶ ἐξουσία κεχρησθαι προτρεπ/ό/μεθα καὶ μὴδαμῶς κωλύεσθαι · εἰ δὲ πρὸς τὸν μαθητὴν αὐτοῦ θελήσει ||⁶⁶ καταπέμψαι τὴν τοῦ τοιοῦτου ἀγροῦ δεσποτεῖαν καὶ κυριότητα, ἔξεστιν αὐτῷ καὶ τοῦτο διαπράσσεσθαι (καὶ) μὴ παρὰ τινος ἐμποδίζεσθαι : —

VII ||⁶⁷ Ἐἰ τις τῶν ἡγουμένων τοῦ Ὁρους μέλλων τελευτᾶν καταλείψει τινὲ τῶν ἐπιτρόπων τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ εἰς τὸ καλῶς καὶ θεαρέστως ||⁶⁸ διοικῆσαι τὰ περὶ αὐτοῦ καὶ οἰκονομήσασθαι, μὴ ἐξεῖναι τινὲ αὐτῶν ἐξουσί(αν) ἔχει[ν] προσκυροῦν τὸν τοῦ τελευτῶντος ἀγρὸν μήτε ||⁶⁹ ἐν τῇ μεγάλῃ Λάβρᾳ, μήτε ἐν ἐτέρᾳ, μήτε ἐν ἀλλοτρίῳ ἀγρῷ, μήτε ἐν ἰδίῳ, ἀλλὰ πιπράσκεσθαι ἢ χαρίζεσθαι εἰς ἀξιόλογον καὶ ||⁷⁰ εὐλαβὲς πρόσωπον, εἴ γε ἄρα φαίνοιτο μὴ ἔχων ἀγρὸν ἕτερον · ὡσαύτως καὶ τὰ ἀπὸ χαριστικῆς διδόμενα τισὶ κατὰ τὸν ῥη-||⁷¹θέντα ὅρον τηρεῖσθωσαν ἀπὸ τοῦ παρόντος : —

VIII ||⁷² Ὅσοι ἀπὸ τῶν ἰδίων ἡγουμένων ὑπόχωροῦντες οὐ προαιροῦνται εἰσελθεῖν ἐν ὑποταγῇ π(ατ)ρ(ό)ς κατὰ τὸ παρ' ἡμῶν ἐκτεθὲν τυπικόν, ἀλλὰ ||⁷³ βούλονται θρασέως καὶ ἀπαιδεύτως τὸ Ὁρος ἅπαν περιεῖναι καὶ μισθαρεῖν, οὗτοι (καὶ) ἄπαξ (καὶ) δεῖς καὶ πολλάκις πᾶράνῃσθω-||⁷⁴σαν, καὶ εἰ μὴ βούλονται πειθαρχεῖν τοῖς ἐπὶ τῷ συμφέροντι αὐτῶν λέγουσι, ἄκοντες καὶ μὴ βουλόμενοι πν(ευματ)ικοῖς πατράσι παρὰδεδοσθωσαν : —

IX ||⁷⁵ Ἐντελλόμεθα καὶ πᾶράννοῦμεν ὥστε μὴ ἐξεῖναι τινὲ, κατὰ τὸν ἀρχαῖον τῶν ἀγίων π(ατ)ρ(ό)ρων ὅρον, θεατρῴζειν ἢ ἐκπομπεύειν δια-||⁷⁶λογισμούς τινῶν καὶ ἐξομολογήσεις · εἰ δέ τις τοῦτο ποιῶν φωραθείη, ὁποῖός ποτ' ἂν εἴη, τοῖς τῶν κανόνων ἐπιτιμίοις ὑποκείσθω : —

X ||⁷⁷ Ὅσοι τῶν ὑποτακτικῶν πν(ευματ)ικοὶ καὶ ἀσκητικοὶ ἐφθασαν γεγονέναι διὰ τῆς τῶν ἀρετῶν ἐργασίας (καὶ) οἱ ἡγούμενοι αὐτῶν κρίνου-||⁷⁸σιν ἱκανοὺς εἶναι πρὸς τὸ τῆς ἡσυχίας ἀποδύσασθαι στάδιον, ἐπιτρέπομεν (καὶ) συνευδοκοῦμεν καὶ ἡμεῖς τούτους κατὰ μόνους ||⁷⁹ καθῆσθαι (καὶ) κατὰ τὴν ἀρέσκειαν καὶ κρίσιν τῶν ἡγουμένων αὐτῶν ἀσκεῖσθαι : —

XI ||⁸⁰ Περὶ τῶν εἰσερχομένων ἀγνώστων ἱερέων εἰσηγητέον ὥστε μὴ ἔχειν ἐξουσίαν αὐτοὺς ἱεουργεῖν μήτε ἰδίᾳ μήτε κοινῇ τῆς θείας ||⁸¹ κατατολμᾶν λειτουργίας, ἐκτὸς συστατικοῦ γράμματος τῶν ἐπισκόπων αὐτῶν ἢ βεβαίας μαρτυρίας καὶ ἀληθοῦς : —

XII ||⁸² Παράννοῦμεν δὲ καὶ τοῦτο · κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀγίας τεσσαρακοστῆς πάντας, τοὺς τε κατὰ μόνους ἀσχοῦντας καὶ τοὺς ἐν τῷ κοινῷ, ||⁸³ ἐν ἡσυχίᾳ καθέζεσθαι (καὶ) μὴ παραβάλλειν ἕτερον τῷ ἐτέρῳ, ἐκτὸς εὐλόγου προφάσεως ἢ ἀνάγκης κατεπείγουσης ἢ καὶ περὶ ||⁸⁴ θεραπείας τῶν πονηρῶν καὶ αἰσχροῶν διαλογισμῶν · ἔτι μὴν μὴδενὶ ἐξεῖναι τῶν [ἀδελφῶν] ἡγουμένων κατὰ τὰς ἀγίας ταῦτας καὶ αἰσχροῶν διαλογισμῶν · ἔτι μὴν μὴδενὶ ἐξεῖναι τῶν πν(ευματ)ικῶν ὁρᾶσθαι ||⁸⁵ ἡμέρας ἐργατείας ποιεῖν, πλὴν ἐν τοῖς Σάββασι, μὴ ἄλλο τι ἐκτὸς τῶν πν(ευματ)ικῶν ὁρᾶσθαι ἐπιτηδεύοντα · πρὸς τούτοις ἰχθύων ||⁸⁶ μετὰληψις ἐν ταῖς ἀγίαις ταῦταις ἡμέραις τὸ καθόλου μὴ

ἐξέσθω ὑμῖν, ἐκτὸς τῆς σεβασμίας ἐορτῆς τοῦ τῆς ὑπεραγίας Θ(εοτό)κου εὐαγγε-||⁸⁷λισμοῦ (καὶ) ἀσθενείας τινὸς ἐνοχλοῦσης : —

xiii ||⁸⁸ "Οσοι τῶν μοναχῶν ἀγροῦς κτησάμενοι πωλοῦσιν αὐτοὺς εἴτα πάλιν ἄλλους ὠνούμενοι θυίς μεταπιπράσκουσιν φιλαργυρίας ἕνεκα ||⁸⁹ καὶ αἰσχροκερδεῖας οὐ παραιτούμενοι καπηλικῶς ἐμπορεύεσθαι, τούτους εἴργεσθαι τῆς τοιαύτης ψυχολαβοῦς ἐμπορίας παντὶ ||⁹⁰ τρόπῳ διεντελλόμεθα ἢ παντὸς ἐξελαύνεσθαι τοῦ "Ορους, δηλαδὴ μὴ διορθομένους μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν ||⁹¹ μηδὲ ἀπὸ τῆς πονηρᾶς ὁδοῦ ἐπιστρέφοντας : —

xiv ||⁹² Μηδενὶ συγχωρεῖσθω τῶν ἀδελφῶν τοῦ "Ορους ἐξέρχεσθαι (καὶ) συντεχνίας ἢ ἀδελφοποιήσεις ποιεῖν μετὰ κοσμικῶν · (καὶ) εἰ προλα-||⁹³βόντες τινες τοιοῦτόν τι κατεπράξαντο, μηκέτι εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν ἀπίτωσαν ἢ συναριστάτωσαν ἢ συνδειπνεῖτωσαν ἢ ||⁹⁴ ὅλως μετ' αὐτῶν συμποσιαζέ-
-τωσαν : —

xv ||⁹⁵ Περὶ τοῦ οἴνου διορίζομεθα γνώμη κοινή (καὶ) προτρέπομεθα, ἐπειδήπερ αἶρετόν ὑμῖν τοῦτο κατεφάνει τὸ πρακτέον εἰσηγήσασθαι, ||⁹⁶ μηδὲνα τολμᾶν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ζυγοῦ (καὶ) ἐνδοτέρῳ ἐπὶ τὸ "Ορος τοῦτον εἰς κοσμικοὺς πιπράσκειν, ὡς ἐκ τούτου συγχωρεῖσθαι ||⁹⁷ τοὺς ἔξωθεν ἐπιχωριάζειν τοῖς μοναχοῖς πυκνότερον (καὶ) τῆς βιοτικῆς λύμης τούτους ἀναπληροῦν · ἀλλ' εἰ καὶ περισσεύοντα ||⁹⁸ γεωργοῖσι τίς τούτον, μοναχοῖς πιπρασκέτω (καὶ) παρὰ τῶν ὠνούμενων οὐ μὴ ἔχει ἀντιλαβέτω · διὰ δὲ τὸ ἐνδεεῖς χρεῖων εἶναι τινὰς ||⁹⁹ τῶν ἐν τῷ "Ορει μοναχῶν — αὐτὰρ εἰσιν ἅπαντες ἀνελλιπεῖς —, εἰ καὶ κοσμικοὶ τινες τύχοιεν πρὸς τὸ "Ορος φοιτῆσαι μετὰ χρεῖων τινῶν ||¹⁰⁰ ὧν τὸ "Ορος ἐπιδέεται, το τινικαῦτα διὰ τὴν ἀπαραίτητον χρεῖαν (καὶ) αὐτοῖς ἀντικατάλαττεσθαι συγχωρεῖσθω ὁ οἶνος : —

xvi ||¹⁰¹ Τοὺς νεωτέρους καὶ ἀγενεῖους καὶ εὐνούχους ἕνεκεν κουρᾶς τῷ "Ορει πρὸςφοιτῶντας παντελῶς μὴ προσδέχεσθαι παρεγγυώ-||¹⁰²μεθα μετὰ πᾶσης ἀσφαλείας · εἰ δὲ τις ἀπαραίτητος καὶ ἀναγκαῖα ἐπισυμβαίῃ περίστασις, ἄνευ βουλῆς καὶ γνώμης ||¹⁰³ καὶ ἐπισκέψεως τοῦ τε πρώτου καὶ τῶν ἡγουμένων ἀπάντων τοῦ "Ορους, διεντελλόμεθα μηδὲν γίνεσθαι μητέ τινα προσέσθαι ||¹⁰⁴ μήτε ἀποκείρειν. Εἰ δὲ τις τῶν ἡγουμένων ἢ τῶν κελλιῶν κατὰφρονήσας τῶν τυπωθέντων εἰσαγάγει εἰς τὸν ἀγρὸν αὐ-||¹⁰⁵τοῦ εἴτε εἰς τὸ κελλίον ἐνουῦχον ἢ παιδίον, καὶ παρὰγγελοις ἅπαξ καὶ δεῖς οὐ τὴν προσήκουσαν διόρθωσιν ἐπιδείξειτο, τοῦ-||¹⁰⁶τον παντελῶς τοῦ "Ορους ἐκδιώκεσθαι λυσιτελεῖν ἡγουμεθα : —

xvii ||¹⁰⁷ "Οσοι τῶν ἀδελφῶν, ἰδιῶται μὲν ὄντες τῷ λόγῳ πν(ευματ)ικοὶ δὲ τῇ γνώσει, ἐφθασαν γεγονέναι ἡγουμενοι, ἐχέτωσαν ἐπ' αἰδείας κουρεῦν ||¹⁰⁸ τινὰς τῶν προσιόντων αὐτοῖς ὥσπερ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἡγουμένων (καὶ) μὴ εἰργέσθωσαν · ἔτι οὖν (καὶ) αὐτοὺς τοὺς ἡγουμένους ||¹⁰⁹ μὲν γεγονότας δια τὸ φθάσαι τὴν διακονίαν ἀρπᾶσαι ταύτην, μὴ δυναμένους δὲ μὴδὲ αὐτοὺς διακυβεῖν, τούτους ||¹¹⁰ ἐντελ-
-λόμεθα πν(ευματ)ικοὺς παρὰβάλλειν πατράσι (καὶ) τῆς παρ' αὐτῶν ἀπόλαυειν ὠφελείας διὰ τῆς τῷ <ν> λογισμοῦ ἐξαγορεύσεως : —

xviii ||¹¹¹ "Εἰ τις ἐν ὑποταγῇ εἰσιῶν τινὸς τῶν ἡγουμένων, εἴτε ἀπὸ ξένης παρὰβάλοι, θελήσει καὶ γνώμη αὐτοῦ κελλίον οἰκοδομή-||¹¹²σειεν, μὴ ἀναπαύμενος δὲ βουληθείη ἐκεῖθεν ὑπαναχωρήσει μὴ ἐνοχλοῦμενος παρὰ τοῦ ἡγουμένου αὐτοῦ, λαμβανέντω τὴν ἡμί-||¹¹³σειαν τῆς ἐξόδου τοῦ κελλίου αὐτοῦ · εἰ δὲ παρὰ τοῦ ἡγουμένου θλιβόμενος βούλεται μεταναστεῦσαι, λαμβάνειν τὴν ἔξοδον αὐτοῦ ἀνελ-||¹¹⁴λιπῶς παρεγγυώμεθα, εἴθ' οὕτως ὑπαναχωρεῖν · αὐτὰ δὲ ταῦτα περὶ τε χωραφίου καὶ ἀμπελῶνος διορίζο-
-μεθα : —

xix ||¹¹⁵ "Εἰ τις μοναχὸς εἰσελθὼν δουλεύσει τινὶ τῶν ἡγουμένων ἐπὶ ἐστυχημένῳ ἐνιαυτῷ, ἔσθωθεν δὲ τοῦ ὀρισμένου τούτου καιροῦ κατ' ὀλίγο-||¹¹⁶ρήσας ὑπαναχωρήσειεν, ἐξέστω αὐτῷ λαμβάνειν/ τὸν μισθὸν τῆς δουλείας αὐτοῦ · εἰ δὲ κακουργία τινὶ χρώμενος ὁ ἡγούμενος ||¹¹⁷ καὶ μετὰ δουλείαν

τετραμηνιαίου ἢ καὶ ἑξαμηνιαίου χρόνου πειραθείη θλίψαι τὸν ἀδελφὸν ἐν τῷ διώκειν αὐτὸν ἀμισθί, ἐξ ο-||¹¹⁸λοκλήρου λαμβάνειν τὸν μισθὸν αὐτοῦ προτρεπόμεθα · εἰ δὲ γε ἀντιδιατίθετο ὁ κατὰ πάθος ἀποστερῶν μὴ διδόναι μισθὸν τῷ ||¹¹⁹ δουλεύσαντι, ἐναγέτω κατ' αὐτοῦ τοῖς γέρουσι, (καὶ) ἀνυπερθέτως ἀπαιτεῖσθω ὁ μισθὸς αὐτοῦ παρ' αὐτῶν ἐξ ολοκλήρου (καὶ) τῷ ἐγκαλοῦντι δεδῶσθω · ||¹²⁰ ὡσάυτως καὶ τὸν ἀστυχήτως εἰσιόντα ἐν ὑποταγῇ καὶ δουλεύοντα, διωκόμενον δὲ παρὰ τοῦ ἡγουμένου εἴτε θλιβόμενον παρ' αὐτοῦ ||¹²¹ (καὶ) ὑπαναχωροῦντα, λαμβάνειν αὐτὸν ἐξ ολοκλήρου τὴν ῥόγαν αὐτοῦ παρὰ τοῦ ἡγουμένου ἐντελλόμεθα : —

xx ||¹²² Τὰς λεγομένας ἀγγρατείας ἐκκοπῆναι προσηκόντως ἡγησάμεθα τὰς παρὰ τῶν κελλιῶν πρὸς τοὺς ἡγουμένους γινομένας · ταῦτα ||¹²³ γὰρ κοσμικῆς οὐ μοναδικῆς <ζωῆς> ἐστᾶσι σύμβολα. Εἰ δὲ τις ἐκοντὶ μὴ κατὰναγκάζοντός τινος αἰρεθείη ἀφίχθαι (καὶ) βοηθῆσαι τινί, ἐν τῇ ἐξουσίᾳ ||¹²⁴ τοῦ δουλεύοντος κεῖσθω τοῦτο : —

xxi ||¹²⁵ Τῷ τὴν τῆς Μέσης ἐπιστάσιαν ἐνχειρισμένῳ οἰκονόμῳ διεντελλόμεθα τὸ ἔχειν ἐπ' αἰδείας εἴ γε ἄρα ἐφευρίσκει τινὰς σκάνδαλα ||¹²⁶ καὶ φιλονεικίας διεγείροντας, τούτους ἐξελαύνειν τῆς Μέσης · καὶ γὰρ εἴ τι παρ' αὐτῶν συμβαίει ζιζάνιον γίνεσθαι καὶ ||¹²⁷ μὴ τὴν προσήκουσαν διόρθωσιν παρὰ τοῦ οἰκονόμου δέξηται, ἢ αἰτία εἰς αὐτὸν διαθήσεται. Εἰ δὲ διὰ τινὰς δουλείας ||¹²⁸ ἀναγκαῖας εὐρεθείη ἀπόδημήσας τοῦ "Ορους, καταλιμπάνειν αὐτ' αὐτοῦ ἀν(θρωπ)ον ἱκανὸν κρεῖττονα πάντων διευθύνοντα τοὺς μο-||¹²⁹ναχοὺς πρὸς εἰρηναῖαν κατάστασιν. Εἰ δὲ τι (καὶ) ἔξω τῆς Μέσης συμβαίει σκάνδαλον κατὰ τὸ "Ορος γεγονέναι, ὀφείλειν τὸν οἰ-||¹³⁰κονόμον προτρεπόμεθα συ<μ>παρὰλαμβάνειν μεθ' αὐτοῦ τρεῖς ἢ καὶ τέσσαρας ἡγουμένους ἐκ τῶν πλησιάζοντων τῷ τό-||¹³¹πῳ ἐν ᾧ τὸ σκάνδαλον ἐπίσυμβέβηκεν, (καὶ) διὰ ἀκριβοῦς ἐρεύνης τὴν προσήκουσαν διόρθωσιν ἐπιχορηγῆσαι τῷ πράγματι(ι) : —

xxii ||¹³² "Επεὶ οὖν πρὸ χρόνων τινῶν διὰ τὴν τῶν ἐθνῶν ἐπιδρομὴν εὐρέθη τὰ κτήνη τῆς μεγάλης μονῆς εἰς τὸ "Ορος εἰσελθόντα εἰδήσει ||¹³³ τῶν ἐν τῇ μεγάλῃ Λάβρᾳ, προτρεπόμεθα μηκέτι τοῦτο γενέσθαι ἐκτὸς ἀνάγκης ἢ πάλιν ἐπιδρομῆς τῶν ἐθνῶν · τὸ αὐτὸ δὲ ||¹³⁴ (καὶ) παρὰ τῶν λοιπῶν ἡγουμένων παραφυλαττέσθω, ὥστε μὴ ἰδικῶς εἰσάγειν αὐτά. Περὶ δὲ τῶν συνήθως εἰς τὸ "Ορος εἰσερχομέ-||¹³⁵νων κτηνῶν τῇ κοινῇ γνώμῃ τῶν γερόντων εἰς τὴν αὐτῶν προαίρεσιν τοῦτο ἀνὰτιθέμεθα, κἂν τε προαιρῶνται ἐκκόψαι αὐτὰ τοῦ ||¹³⁶ μὴ εἰσάγεσθαι, κἂν τε μὴ : —

xxiii ||¹³⁷ Καὶ περὶ ζευγαρίων πᾶρεγγυώμεθα μὴ ἔχειν τινὰς ταῦτα τῶν ἡγουμένων, εἰ μὴ μόνην τὴν μεγάλην Λάβραν ζευγάριον ἐν διὰ ||¹³⁸ τὴν ἀναγκαῖαν χρεῖαν (καὶ) διὰ τὸ πολυαν(θρωπ)ον αὐτὴν εἶναι, (καὶ) τὸ ἐκτὸς ζευγαρίου ἀνένδεκτον εἶναι τὴν Λάβραν συνίστασθαι : —

xxiv ||¹³⁹ Περὶ τῶν ἐν τῷ "Ορει κοπτομένων δαδίων παρὰ τῶν μοναχῶν βουλόμεθα μὴ ἔξωθεν τοῦ "Ορους ἐκφέρειν (καὶ) πιπράσκειν αὐτά, ||¹⁴⁰ ἀλλ' ἐν τῷ "Ορει πωλεῖσθαι · εἰ δὲ ἀναγκαῖα χρεῖα κατέπειγοι (καὶ) εἰς κοσμικοὺς πιπρασκέτωσαν : —

xxv ||¹⁴¹ Περὶ δὲ τῶν εἰσερχομένων οἰκοδόμων γνώμην διδόμεν μὴ συνεισέρχεσθαι αὐτοῖς παιδία χάριν τῆς συνεπιβολῆς καὶ συνδρο-||¹⁴²μῆς τῆς πρὸς τὸ ἔργον : —

xxvi ||¹⁴³ Περὶ τῆς προβολῆς τοῦ οἰκονόμου ἐντελλόμεθα ἵνα κατὰ τὴν σεβάσμιον ἐορτὴν τῆς κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας Θ(εοτό)κου περὶ ||¹⁴⁴ τὴν σὺναξιν, ὅτε καὶ τὸν λόγον ὀφείλει ποιεῖσθαι τῆς ἐγχειρισεθείσης αὐτῷ οἰκονομίας, εἰ μὲν καλῶς διατιθέμενος εὐρίσκεται ||¹⁴⁵ περὶ αὐτὴν (καὶ) εἴ γε ἀρέσκονται ὁ τε πρῶτος (καὶ) πάντες οἱ ἡγούμενοι εἰς αὐτόν, μενέτω ἐν τῇ διακονίᾳ αὐτοῦ ἀνένόχλητος, εἰ δὲ μὴ ||¹⁴⁶ ἀρέσκονται ἔξεοῦν αὐτὸν τῆς τοιαύτης ἐγχειρίσεως (καὶ) ἄλλον προβάλλεσθαι συγχωροῦμεν : —

xxvii ||¹⁴⁷ "Επεὶ δὲ τῶν δύο συνάξεων ἐκκοπησῶν ἐπάναγκες περιττεύειν ἅπερ ὀφείλειν εἰς παράκλησιν τῶν γερόντων ἐξοδιάζεσθαι, καὶ ταῦ-||¹⁴⁸τα μίγνυσθαι τῇ ῥόγᾳ (καὶ) τοῖς μοναχοῖς διανήμεσθαι : —

xxviii ||¹⁴⁹ Περὶ δὲ τῆς προβολῆς τοῦ πρώτου τὸν ἐξ αρχῆς καὶ ἄνωθεν παράκολουθήσαντα τύπον φυλάτ-
τεσθαι προαἰρούμεθα βέ-||¹⁵⁰βαιον καὶ ἀκίνητον : —

||¹⁵¹ Τούτοις πᾶσιν τοῖς τυπωθεῖσι καὶ ἐκτεθεῖσι ἅπαντας τοὺς ἡγουμένους καὶ μοναχοὺς τοῦ
"Ορους ἐμμένειν καὶ μηδαμῶς ||¹⁵² κατατολμᾶν τινὰ πρὸς ἀνατροπὴν χωρεῖν τῶν τοῦ τοιοῦτου τοιπικοῦ
κεφαλῶν συνοίσιν ἡγησάμεθα. Εἰ δὲ τίς φοραθῇ ||¹⁵³ παρὰ φαῦλον θέμενος ἅπερ κοινῇ γνώμῃ καὶ
οὐ μόνῃ τῇ ἡμῶν ὁρμῇ τε καὶ ἐξουσίᾳ ἐκτέθειται (καὶ) τετύπεται, ὑπὸ κείσθω τοῖς ||¹⁵⁴ τῶν θείων
κανόνων ἐπιτιμίαις ὡς κατὰ πεπατικῶς τὴν ἰδίαν συνήδειςιν καὶ ἀφορμῇ σκανδάλου (καὶ) βλάβης
μεγίστης τοῖς ||¹⁵⁵ πολλοῖς γινόμενος. Διόρισται ταῦτα καὶ τετύπεται κοινῇ γνώμῃ καὶ συναίνεσει
πάντων τῶν τοῦ "Αθω εὐλαβεστάτων ||¹⁵⁶ ἡγουμένων παρὰ "Ευθυμίου μοναχοῦ τῆς τῶν Στουδίου
εὐαγεστάτης μονῆς. Καὶ πρὸς τοῦτοις ἕνεκα τοῦ τελευτέραν ||¹⁵⁷ ἀσφαλεστέραν τε καὶ παγίαν αὐτὰ
λαβεῖν τὴν βεβαίωσιν (καὶ) διαμονὴν ἐν τῇ κρίσει καὶ ἐπισκῆψει Ἰω(άννου) τοῦ φιλαγάθου κρα-||¹⁵⁸ταιοῦ
τε καὶ εἰρηνοποιοῦ βασιλέως ἡμῶν ἀνατίθεται, (καὶ) ὡς παρὰ τῆς αὐτοῦ ἀνηττήτου καὶ κραταιᾶς
βασιλείας ζῶσιν ||¹⁵⁹ φωνῇ διορισθέντων (καὶ) ἀπόσταλέντων καὶ διὰ τιμίας καὶ ἀγίας κτελεύσεως τῶν
θείων καὶ βασιλικῶν γραμμῶν ||¹⁶⁰ δεξαμένων ἡμῶν τὰ καθ' ἕκαστον ἐξετάσαι (καὶ) ἅπασαν διαλύσαι
διαφοράν, εἰρηνοποιῆσαι τὲ καὶ τυπῶσαι ἅπαντα ||¹⁶¹ τὰ πραχθέντα, ὡς κανονικῶς προδόντα ἀποδέδεκται
καὶ βασιλικῇ σφραγίδι ἐπεισφάλλεται.

||¹⁶² + ΙΩΑΝΝΗΣ ΕΝ Χ(ΡΙΣΤ)Ω ΤΩ Θ(Ε)Ω ΠΙΣΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΡΩΜΑΙΩΝ +

||¹⁶³ + Αθανασιος μο(να)χ(δς) καὶ (πρῶτος)
+ Αθανάσιο(ς) (μον)αχ(δς) (καὶ) ἡγουμενος τῆς μεγα(λ)ης Λαύρας
+ Χριστοδουλ(ος) μο(να)χ(δς) (καὶ) ἡγουμ(ενος) ο του πρωτ(ου)
||¹⁶⁴ + Ιακωβο(ς) (μον)αχ(δς) πρ(εσ)δυτ(ερος) κ(αὶ) ἡγουμενο(ς)
+ Θωμας μο(να)χ(δς) πρ(εσ)δυτ(ερος) κ(αὶ) ἡγουμ(ενος)
+ Ἰω(άννης) μο(να)χ(δς) καὶ πρ(εσ)δ(ύ)τερος :
+ Καληνῆκος μο(να)χ(δς) πρ(εσ)δ(ύ)τερος κε ἡγουμ(ενος)
+ Ανθ(ύ)μος μο(να)χ(δς) κ(αὶ) ιγ(ού)με(νος)
||¹⁶⁵ + Ηλίας μ(ον)αχ(δς) πρ(εσ)δυτ(ερος) κε ἡγουμ(ενος)
||¹⁶⁶ + "Αρσένι(ος) (μον)αχ(δς) κ(αὶ) ἡγούμεν(ος)
+ Δανιήλ μο(να)χ(δς) κ(αὶ) ἡγούμενο(ς)
+ Ἰω(άννης) μ(ον)αχ(δς) καὶ ἡγούμενος . .
+ Αντωνιο(ς) (μον)αχ(δς) (καὶ) ἡγουμ(ενος).
+ Θεοδοσιος (μον)αχ(δς) κ(αὶ) ἡγουμ(ενος).
+ Ανδ(ρέας) μο(να)χ(δς) κ(αὶ) ἡγουμενος
||¹⁶⁷ + Διονυσίος μο(να)χ(δς) πρ(εσ)δ(ύ)τερος (καὶ) οἰγουμενο(ς) . .
+ Κοσμάς μο(να)χ(δς) (καὶ) ἡγουμ(ενος)
+ Θομ(ᾶς) μ(ον)αχ(δς) κε ἡγουμ(ενος) :
+ Παρίων (μον)αχ(δς) (καὶ) ἡγουμενος
+ Γεοργιος ο ζογραφος
||¹⁶⁸ + Μεθοδιο(ς) μο(να)χ(δς) (καὶ) ἡγουμ(ενος)
+ Νηκηφορος μο(να)χ(δς) κ(αὶ) ιγουμενο(ς)
+ Θεοδουλ(ος) μο(να)χ(δς) δ Αβλεπ(ης) /κ(αὶ) ἡγουμενος +/

+ Ευθ(ύ)μιος μο(να)χ(δς) κ(αὶ) οἰγ(ού)μ(ενος)
+ Ζαχαρι(ας) (μον)αχ(δς) (καὶ) ἡγουμ(ενος)
+ Μιχαηλ μο(να)χ(δς) (καὶ) ἡγουμ(ενος).
||¹⁶⁹ + Γεοργιος μοναχος κε ἡγουμενος
+ Μηχαηλ ο προζήτητος ηγ<ο>υμενος :
+ Λουκας μο(να)χ(δς) (καὶ) οἰκο(νό)μος
+ Νικοδημο(ς) μο(να)χ(δς) (καὶ) ἡγουμ(ενος)
||¹⁷⁰ + Ἰω(άννης) μο(να)χ(δς) (καὶ) ἡγουμ(ενος)
+ Λουκας μ(ον)αχ(δς) +
+ Ηγνατι(ος) μοναχ(δς)
+ Στεφ(αν)ος μο(να)χ(δς) +
+ Παυλο(ς) μο(να)χ(δς) (καὶ) πρ(εσ)δ(ύ)τερος +
+ Ανδρε(ας) μο(να)χ(δς) κ(αὶ) ἡγουμ(ενος)
||¹⁷¹ + "Αρσένιος μο(να)χ(δς) (καὶ) ιγουμ(ενος).
+ Γαβριηλ μο(να)χ(δς) (καὶ) ἡγουμ(ενος)
+ Δαμιανο(ς) μο(να)χ(δς) (καὶ) ἡγουμ(ενος) +
+ Νικηφόρο(ς) μο(να)χ(δς) (καὶ) ἡγουμ(ενος).
+ Βασι(λειος) μο(να)χ(δς) (καὶ) ἡγουμ(ενος)
+ Βασιλ(ειος) μο(να)χ(δς) κ(αὶ) ιγουμ(ενος)
||¹⁷² + Συμεων μο(να)χ(δς) (καὶ) ἡγουμ(ενος).
+ Μαρκος μο(να)χ(δς) πρ(εσ)δ(ύ)τερος (καὶ) ἡγουμ(ενος)
+ Κοσμάς μο(να)χ(δς) κ(αὶ) εκκλησιαρχης :
+ Θεοφίλος μο(να)χ(δς) καὶ ἡγουμενος
||¹⁷³ + Νικολαος (μον)αχ(δς) (καὶ) ἡγουμ(ενος) ο καλιγράφ(ος)
+ Σεργη(ος) μ(ον)αχ(δς) (καὶ) ἡγουμ(ενος)
+ Κοσμ(ᾶς) μο(να)χ(δς) (καὶ) ἡγουμ(ενος)
+ Κοσμ(ᾶς) μο(να)χ(δς) (καὶ) ἡγουμ(ενος) δ του Θεοκτίστ(ου)
||¹⁷⁴ + Δημητ(ριος) μο(να)χ(δς) (καὶ) ἡγουμ(ενος)
+ Λαζαρος μο(να)χ(δς) (καὶ) ἡγουμ(ενος)
+ Συμεὼν μο(να)χ(δς) (καὶ) ἡγουμ(ενος).
+ Αντωνιο(ς) μο(να)χ(δς) (καὶ) ἡγουμ(ενος).
+ Θεοδο(υ)λος (μον)αχ(δς) κ(αὶ) ιγουμενος.
||¹⁷⁵ + Νικηφορος μο(να)χ(δς) κ(αὶ) πρ(εσ)δ(ύ)τερος
+ Σαβας μο(να)χ(δς) κ(αὶ) ἡγουμενος κ(αὶ) κουβουκλησητος +

L. 2 Παῦλος : traces du nom subsistent dans B || l. 4 τὰ Μελανά καθηγουμένου repassé || l. 5 περινο]θῆναι εἰς τὸ
ταῦτα διαλυ[θῆναι repassé || l. 6 ἡμ]ῶν ὡς ὑπὸ τοῖς τοῦ Θεοῦ νόμοις ζῶν repassé || φυλ]αττόμενος repassé || ευθ]ήτος
repassé || l. 7 καὶ τὸν ἡρεμον καὶ γαλήνιον repassé || l. 8 ἀρχο]ντικῶν προσώπων τὰ κατ' αὐ[τοὺς repassé || l. 9 ἄλλωστε
repassé || l. 10 καὶ ἐγκλήσεις καὶ αὶ repassé || l. 11 διωρίσας τῇ ἡμ]ῶν repassé || ἐπὶ
δὲ διὰ τὸ τὰ τῶν μο[νοχ]ῶν repassé || l. 12 καὶ τὴν ἡκουσαν τοῖς πράγμασι διόρθωσιν συνεπιδαλέσθαι repassé || l. 42-45 après l. 45-
τοῦ τόπου repassé || l. 12 καὶ τὴν ἡκουσαν τοῖς πράγμασι διόρθωσιν συνεπιδαλέσθαι repassé || l. 42-45 après l. 45-
53 M || l. 48 lege ἀσάλευτον || l. 73, 105 δεῖς : lege δις || l. 84 entre τῶν et ἡγουμένων A écrit : ἀδελφῶν, rayé par
lui-même ou par une autre main (?) || l. 123 suppléer ζωῆς, ou corriger κοσμικοῖς οὐ μοναδικοῖς comme M || l. 152
lui-même ou par une autre main (?) D cf. notes || l. 164 Ανθ(ύ)μος : "Αθανάσιος B M(ε)θ(ό)δ(ι)ος D ||
lege συνοίσειν || l. 163 πρωτ(ου) : πρωτ(άτου) (?) D cf. notes || l. 164 Ανθ(ύ)μος : "Αθανάσιος B M(ε)θ(ό)δ(ι)ος D ||
l. 168 /κ(αὶ) ἡγουμενος + / : ajoutée en onciales au-dessous, om. D || l. 169 προζήτητος : lege πρ(εσ)δ(ύ)τερος || l. 170
avant Ηγνατιος deux lettres effacées : +λη Ηγνατιος D.